

Aleksander
Fredro

Zemsta

Kolorowa
Klasyka

Aleksander Fredro

Zemsta

Komedia w czterech aktach, wierszem

Redakcja i korekta:

Agnieszka Antosiewicz, Grzegorz Serafin, Maria Zagnińska

Ilustracje:

Elżbieta Anna Sadkowski (Samek)

ISBN 978-83-7517-851-7

© Copyright for illustrations by Elżbieta Anna Sadkowski (Samek)

© Copyright for this Edition by Wydawnictwo GREG® Sp. z o.o.
2025

Wydawnictwo GREG®

ul. Klasztorna 2B

31-979 Kraków

tel. 12 680 15 50

www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG® zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Okładka:

Karolina Rosołek

Wykorzystano ilustracje:

Elena Medvedeva, mamita, MaryMo, Tasha/Shutterstock.com

Skład i łamanie:

Pracownia Register

Aleksander
Fredro

Zemsta

*Nie masz nic tak złego, żeby się na dobre nie przydało.
Bywa z węża dryjakiew¹, złe często dobremu okazyją daje.*

And. Maks. Fredro

Osoby

Cześnik Maciej Raptusiewicz

Klara Raptusiewiczówna – bratanica Cześnika,
czyli córka jego brata

Rejent Milczek

Wacław Milczek – syn Rejenta

Podstolina Hanna (Anna) po trzecim mężu Czepiersińska

Józef Papkin, syn Jana Papkina

Dyndalski (przez Cześnika zwany Dyndalem, przez Papkina Dyndasiem)
– marszałek

Śmigalski – dworzanin

Perelka – kuchmistrz

Murarze, hajduki, pachołki etc.

¹ dryjakiew – lekarstwo.

AKT I

Pokój w zamku Cześnika; drzwi na prawo, lewo i w środku; stoły, krzesła etc. – Gitara angielska na ścianie

Scena 1

Cześnik, Dyndalski.

Cześnik, w białym żupanie bez pasa i w szlafmycy, siedzi przy stole, po prawej od aktorów stronie; okulary na nosie, czyta papiery.

– Za stołem, trochę w głębi, stoi Dyndalski, ręce w tył założone

Cześnik

jakby do siebie

Piękne dobra w każdym względzie:

Lasy – gleba wyśmienita –

Dobłą żoną pewnie będzie –

Co za czynsze! – To kobieta!

Trzy folwarki...

Dyndalski

Miła wdowa.

Cześnik

Arcymiła, ani słowa...

Kładzie papiery

Cóż, polewki¹ dziś nie dacie?

Dyndalski wychodzi

Długoż na czczo będę czekać?

Po krótkim milczeniu

Nie; nie trzeba rzeczy zwlekać...

Dyndalski, spotkawszy we drzwiach hajduka niosącego na tacy wazkę, talerz, chleb etc., odbiera od niego i wraca. Zawiązuje serwetę pod szyję

Cześnikowi, potem podaje talerz z polewką, co wszystko nie tamuje rozmowy

Qua opiekun i *qua* krewny,

Miałbym z Klarą sukces pewny²,

Ale Klara, młoda, płocho,

Chociaż dzisiaj i pokocha,

Któż za jutro mi zaręczy!

¹ polewka – gęsta zupa.

² Cześnik planuje ożenić się z Klarą, ponieważ w tamtych czasach małżeństwa między krewnymi były zupełnie naturalne i często zawierane; *Qua* (łac.) – jako.

Dyndalski

nabierając na talerz

Nikt rozumny, jaśnie panie –
Rzecz to śliska.

Cześnik

obracając się ku niemu

Tu sęk właśnie!

Na toż bym się, mocium panie,
Kawalerstwa dziś wyrzekał,
By kto...

uderzając w stół

Niech go piorun trzaśnie!

Długo będzie na to czekał.

po krótkim milczeniu, biorąc talerz

Ma dochody wprawdzie znaczne –
Podstolina ma znaczniejsze;
Z wdówką zatem działać zacznę.

po krótkim milczeniu

Bawi z nami – w domu Klary,
Bo krewniaczka jej daleka,
Ale mnie się wszystko zdaje...

Dyndalski

Ona czegoś więcej czeka.

Cześnik

parskając śmiechem

Ona czegoś... więcej... czeka...

A bodajże cię, Dyndalu,

Z tym konceptem!³ – czegoś czeka!

śmieje się

Tfy!... jakżem się uśmieł szczerze.

Czeka! – Bardzo temu wierzę.

jedząc i po krótkiej chwili

Jeszczeć młoda jest i ona,

Ależ wdowa – doświadczona,

Zna proporcją⁴, mocium panie⁵,

I nie każe fircykować⁶,

Po kulikach balansować⁷.

³ koncept – pomysł.

⁴ „zna proporcją” – zna proporcje, ma umiar w zabawie.

⁵ „mocium panie” – powiedzonko Cześnika („mój panie”, „proszę pana”).

⁶ fircykować – (fircyk – młody człowiek, kawaler adorujący piękne panie) tu: nie każe zalecać się, prawić komplementów.

⁷ „po kulikach balansować” – kiedyś w kuligu brata udział cała szlachta z okolicy; przejażdżka saniami kończyła się z reguły tańcami w którymś z dworków. Cześnik wyraźnie

E. SAMEK

Dyndalski

Jak ku sobie kwiat się skłania,
Któż nam, Klaro, tego wzbrania?”

Wacław

Miałem w myśli mych zamęcie
Zimną kratę brać w objęcie?

Klara

Uśluchałam cię, Wacławie:
Dzień w dzień schodzimy się w altanie,
Lecz i razem, co dzień prawie,
Nowe od cię mam żądanie.
Tobiem szczęście życia winna,
Ty nawzajem – chętnie wierzę;
Czemuż twoja miłość inna,
Coraz nową postać bierze? –
Kiedy rozkosz być przy tobie
Aż przepelnia serce moje,
Ty, niewdzięczny, w tejże dobie
Tłumisz tylko niepokoje.

Wacław

Ach, obecność mnie zastrasza,
Bo tak dotąd czynim mało,
By zapewnić przyszłość całą –
A przyszłością miłość nasza.
Z twoim stryjem ojca mego
Ciągłe sprawy, sprzeczki, kłótnie
Nic nie wróżą nam dobrego:
Raczej mówią, iż okrutnie
Będziem kiedyś rozdzieleni,
Jeśli...

Klara

Dokończ, pokaż drogę!
Ty, czy ja tu pomóc mogę?

Wacław

Tylko twoja wola zmieni,
Co się zdaje nie do zmiany.

Klara

Mówże, słucham.

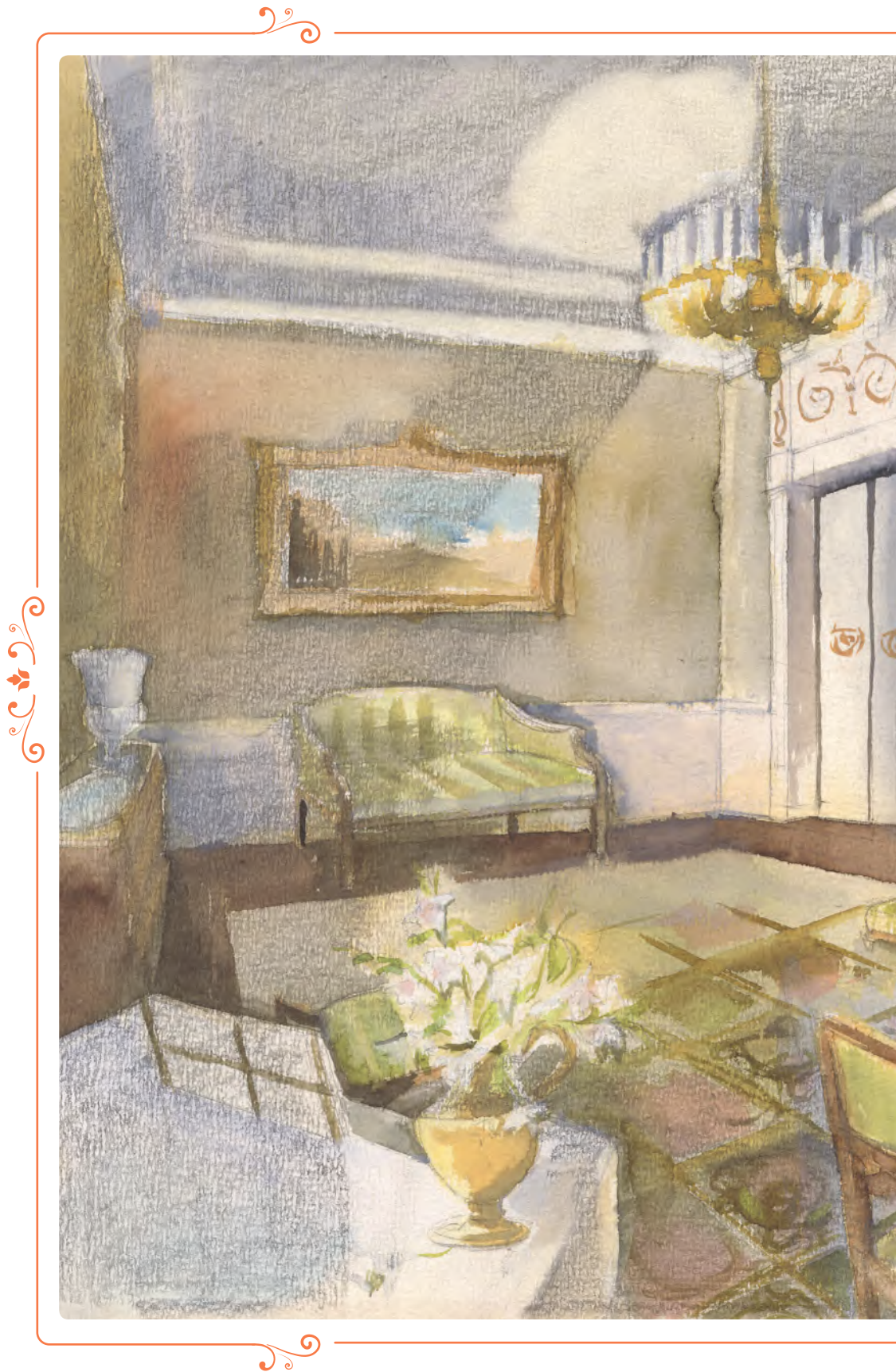
Wacław

Żem kochany,
Że cię kocham nad te nieba,
Że przy sobie żyć pragniemy,
To oboje dobrze wiemy;

E. SAMEK

Klara

Salon Cześnika

Józef Papkin *incognito*¹⁰⁰ –
Na tytuły miejsca nie ma.
Weź więc – i co tu wyryto,
Niech twa pamięć wiecznie trzyma.

Scena 7

Papkin, Klara, Wacław z drzwi lewych

Wacław

Klaro, Klaro, co się dzieje!
Los nas ściga nazbyt srogo –
Wszystkie drogie nam nadzieje
W jednej chwili przepaść mogą.

Klara

Mów ostrożnie.

Wacław

spojrzawszy na Papkina
Zapłacony...

Podstolina w naszym domu –
Bo plan ojca niewzruszony
Ją zaślubić mnie przymusza.

Klara

Przebóg!

Wacław

A ta podła dusza,
Bez litości i bez sromu,
Nie zważając me wyznania,
Jego woli ucho skłania.

Klara

Ach, Wacławie, nie mam władzy
Mówić, radzić w tej potrzebie,
Bo truchleję tu o ciebie.
Ach, ty nie znasz mego stryja! –
W porywczności nie ma granic.

Wacław

Nie lękaj się nadaremnie –
Komisarza wszak zna we mnie.

¹⁰⁰ *incognito* (łac.) – tajnie, skrycie, nie dając się poznać; Papkin sugeruje tutaj, że nie będzie wymieniał swoich tytułów.

Z SAMEK

Cześnik

Wacław

klękając

Przebacz, ojcze, i wzajemną
Pobłogosław naszą miłość.

Rejent

Wstań, serdeńko i chodź ze mną.

Scena 13

Ciż sami, Podstolina

Podstolina

Mamże wierzyć, co się dzieje!
Wacław z Klarą...

Rejent

na stronie

Oszaleję!

Podstolina

Tak jest, wierzę – już się stało.
Więc wam powiem – i niemało:
Chciałam za mąż pójść czym prędzej,
By nie zostać całkiem w nędzy.
Ów majątek zapisany –
Na czas tylko był mi dany,
A w istotnym wiecznym darze
Dziś przypada szczęsnej Klarze.

Rejent

na stronie

Dwa majątki – kasek gładki.
Coś stryjowi żal tej gratki.

Cześnik

na stronie

Zamieniał stryjek
Za siekierkę kijek.

Podstolina

Ale przez to dziś nie tracę –
U Rejenta sto tysięcy...

Klara

Nie – ja z mego te zapłacę.
Podstolina przechodzi na prawą stronę.

**SPIS
TREŚCI**

AKT I

7

AKT II

35

AKT III

67

AKT IV

91

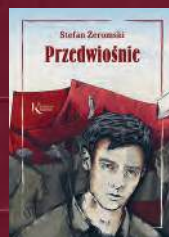

Kiedy dwie rodziny roszczą sobie prawa do jednego zamku, sytuacja robi się napięta...

Zwłaszcza gdy do tego głowy rodzin mają kompletnie przeciwstawne charaktery i z tego powodu nie pałają do siebie sympatią. Nie może być mowy o jakichkolwiek przyjaznych relacjach. Co więc mają zrobić zakochani w sobie Wacław i Klara, których oddziela od siebie nienawiść rodzin? Z pomocą przychodzi seria niespodziewanych zdarzeń, biegnących w błyskawicznym tempie do jeszcze bardziej niespodziewanego zakończenia.

Dynamiczna akcja, zaskakujące wydarzenia i humor, któremu nie można się oprzeć – czyli wszystko, co najlepsze w twórczości Aleksandra Fredry!

Skompletuj całą serię Kolorowa Klasyka:

i inne tytuły.

K Kolorowa
Klasyka

ul. Klasztorna 2B • 31-979 Kraków
www.greg.pl

